

IMS Enquete 2019: Professionaliteit, intervisie & reflectie

Abstract

Doel

Van aankomend artsen wordt naast medisch inhoudelijke kennis ook in toenemende mate andere vaardigheden verwacht. Goed kunnen communiceren, feedback geven/ontvangen, reflecteren en een professionele houding zijn net zo belangrijk geworden als ziektebeelden herkennen.

In de verschillende medische curricula zijn hiervoor nieuwe lessen en lesmethoden opgesteld. Wat vinden geneeskundestudenten van dit onderwijs m.b.t. professioneel gedrag en hebben ze er ook iets aan?

Methode

De enquête werd opgesteld met vragen en stellingen in Google Forms, en met behulp van de vertegenwoordigers verspreid onder geneeskundestudenten aan alle acht de faculteiten.

Resultaten

De enquête werd ingevuld door 383 respondenten.

70,5% van de respondenten was zich aan het begin van de studie al bewust van het belang van een professionele houding.

Studenten zijn ook veel met social media bezig: 40% vindt dat de opleiding zich zou moeten bemoeien met wat geneeskundestudenten op social media plaatsen.

Onprofessioneel gedrag wordt slecht herkend, slechts 15,4% van de respondenten zegt dat de opleiding dit goed monitord bij de studenten. Van alle respondenten ziet 55,5% een verbetering van hun eigen professionele houding. Toch heeft 77,1% van de respondenten studenten in zijn/haar omgeving rondlopen waarvan ze denken dat die geen professionele arts kunnen/zullen worden.

Van de respondenten vindt 87,1% dat studenten van de opleiding verwijderd zouden moeten worden bij (ondanks interventies) blijvend onprofessioneel gedrag.

In de praktijk durft 6,2% van de studenten artsen of arts assistenten aan te spreken op onprofessioneel gedrag. 85% van de respondenten is bang dat specialisten aansprekken effect heeft op hun uiteindelijke beoordeling.

Conclusie

Studenten erkennen het belang van professioneel gedrag en zijn hier zelf ook actief mee bezig.

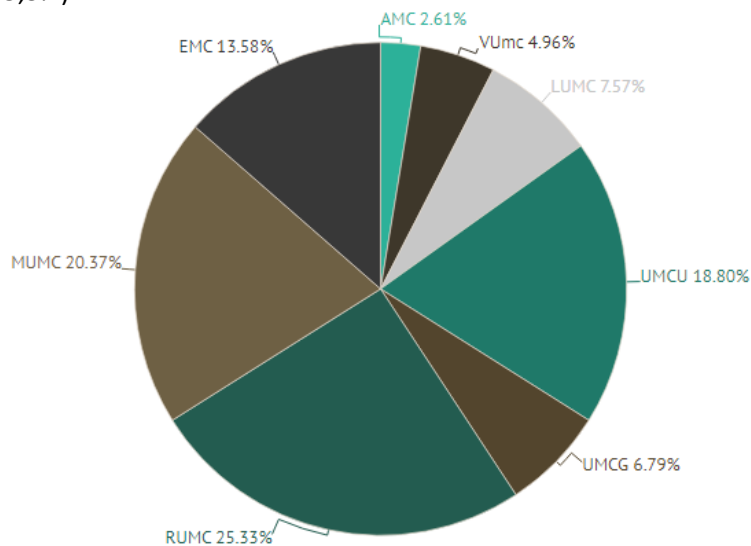
De opleidingen organiseren op verschillende manieren onderwijs m.b.t. professioneel gedrag.

Het lukt echter nog niet om onvoldoende presterende studenten tijdig te herkennen.

In de praktijk is het nog een taboe om over professionaliteit te spreken, zeker tegenover (superviserend) artsen. Studenten zijn met name bang voor het effect dat dit kan hebben op hun beoordeling.

Demografie

De enquête is in totaal door 383 respondenten ingevuld, verdeelt over de verschillende faculteiten (figuur 1). Gerangschikt op aantallen dan zien we allereerst vanuit het AMC 10 (2,61%) respondenten van de locatie AMC en 19 (4,96%) vanuit de locatie VUmc. Vervolgens werd de enquête 26 (6,79%) keer ingevuld vanuit het UMCG en 29 (7,57%) keer vanuit het LUMC. Vanuit het Erasmus MC vulden 52 (13,6%) respondenten de enquête in. Het UMC Utrecht leverde 72 (18,8%) respondenten en het Maastricht UMC 78 (20,4%). De meeste respondenten kwamen van het Radboud UMC, dit waren er 97 (25,3%)

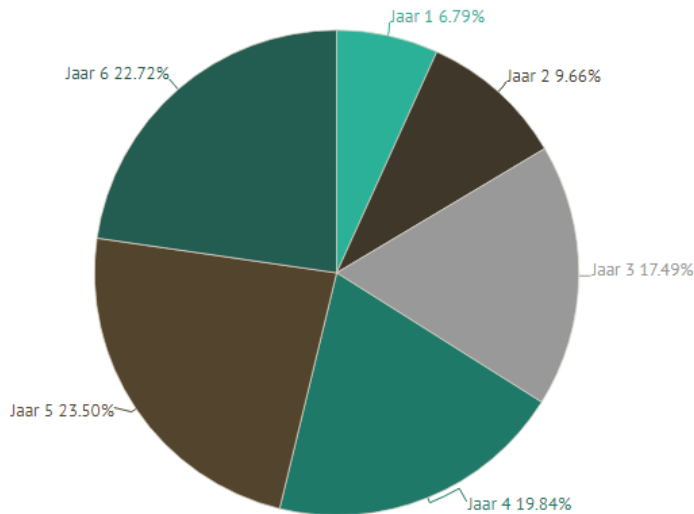

Figuur 1: Verdeling respondenten van de verschillende faculteiten

376 (98,2%) van de respondenten studeert geneeskunde. Één respondent studeert biomedische wetenschappen, één respondent studeert technische geneeskunde en vier studenten zijn bezig met hun SUMMA programma. Er is één arts-klinisch onderzoeker.

Het merendeel van de respondenten is bezig met de master (figuur 2).

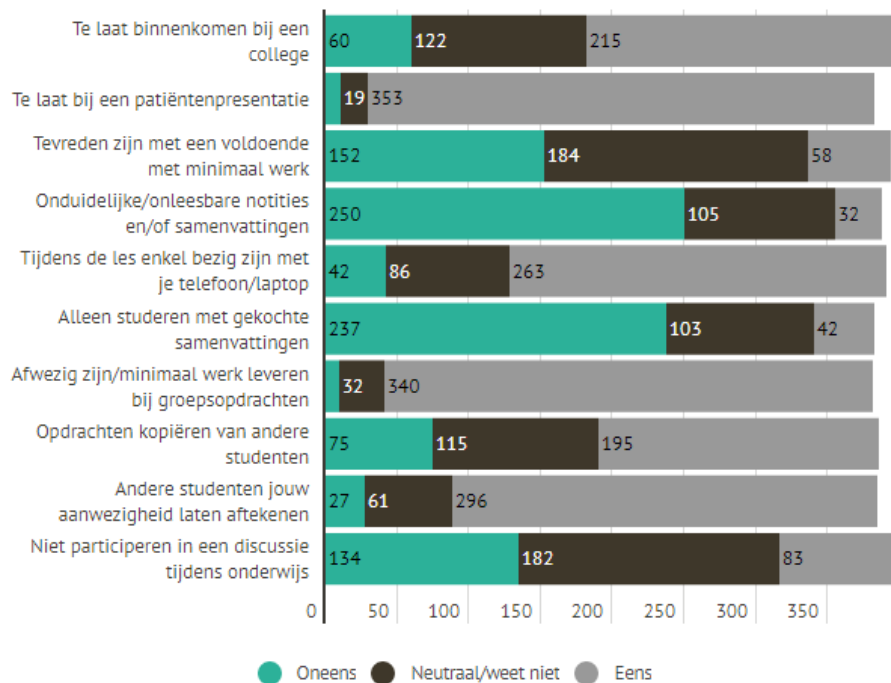
Uit jaar één kwamen 26 (6,8%) respondenten, uit jaar twee 37 (9,7%) en uit jaar drie 67 (17,5%) respondenten. In de master vinden we 76 (19,8%) studenten uit jaar vier, 90 (23,5%) uit jaar 5 en 87 (22,7%) respondenten uit jaar 6.

Figuur 2: Respondenten verdeelt over de verschillende jaarlagen

Professioneel gedrag: een definitie

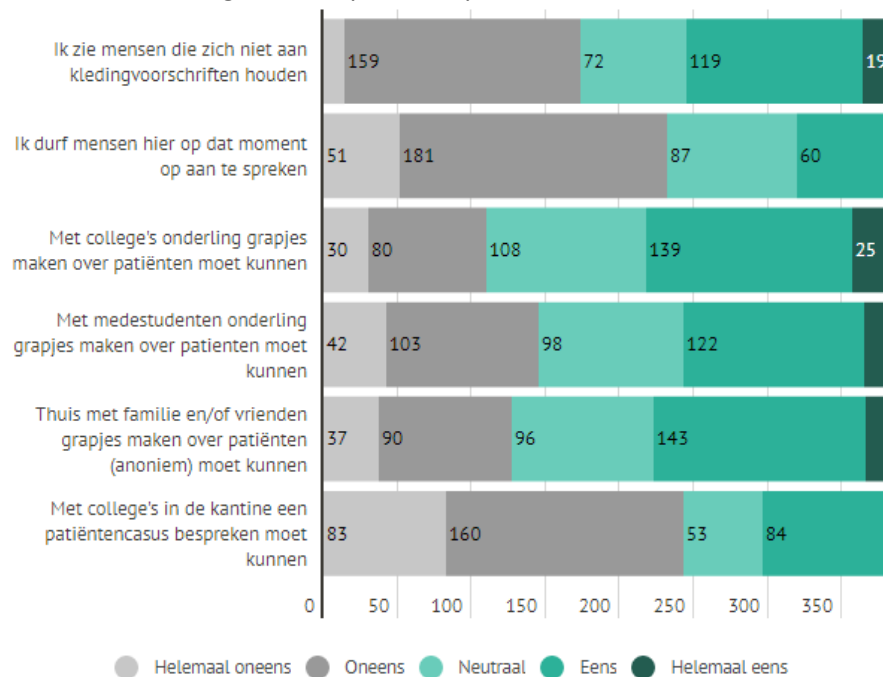
Aan studenten werden verschillende situaties voorgelegd die zij tegen kunnen komen tijdens hun studie- of stageperiode. Vervolgens werd hen gevraagd of dit volgens hen onder onprofessioneel gedrag viel (ééns) of niet (oneens). Ook was er de optie 'neutraal/weet niet' (figuur 3).

Figuur 3: "Het volgende vind ik onprofessioneel:" als ingevuld door respondenten.

Opvallend hierbij is dat gedrag vaker als onprofessioneel wordt bestempeld naarmate anderen hier meer last van hebben. Afwezig zijn/minimaal werk leveren bij groepsopdrachten en te laat binnenkomen bij een patientpresentatie werden stevast als onprofessioneel bestempeld. Enkel studeren met onduidelijke notities en/of zelfs enkel met gekochte samenvattingen vonden respondenten veel minder storend. Ook tevreden zijn met een voldoende met minimaal geleverd werk word niet als onprofessioneel beschouwd.

Tijdens de stageperiode gaan er ook andere zaken spelen: patiëntveiligheid en –privacy, de geldende hygiëneregels in het ziekenhuis en respect naar kwetsbare en zieke patiënten in het algemeen. Bij de voorgelegde stellingen van figuur 4 werd respondenten gevraagd of ze deze in de praktijk wel eens tegen waren gekomen, waarbij zij konden antwoorden met helemaal oneens – oneens – neutraal – eens – helemaal eens. Van de 383 respondenten vertelde 138 (36,0%) dat zij mensen om zich heen zagen die zich niet aan kledingvoorschriften hielden (eens/helemaal eens). Slechts 61 (16,1%) durven hier iemand vervolgen ook op aan te spreken.

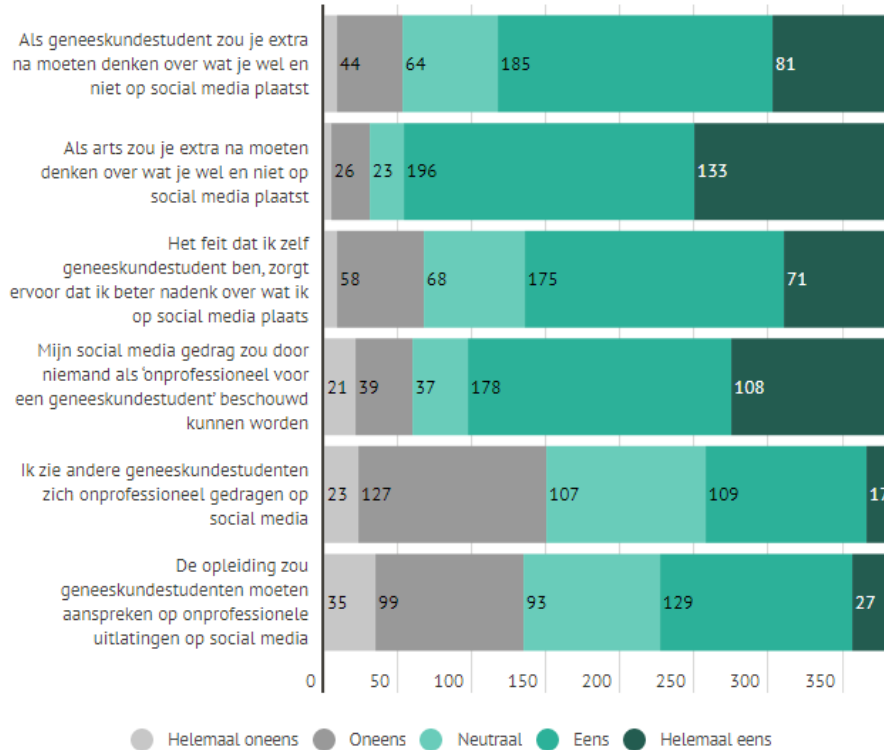

Figuur 4: Stellingen omtrent professionaliteit in de praktijk

Van alle respondenten vindt 42,9% dat je met collega's grapjes moet kunnen maken over patiënten. 36,4% vindt dat dit ook met medestudenten kan en 41,7% vindt zelfs dat dit thuis ook met familie en/of vrienden zou moeten kunnen. Patiënten bespreken met collega's in de kantine is daarentegen slechts volgens 22,7% een goed idee. Vervolgens werd respondenten gevraagd hoe zij zelf aangesproken zouden willen worden, mochten grapjes over patiënten hoorbaar zijn voor bezoekers: 226 (59,0%) van de respondenten wilde hier meteen op aangesproken worden, terwijl 153 (39,9%) dit liever aan het eind van de dag of na de overdracht hoorde. Drie (0,8%) respondenten zouden dit het liefste in een beoordelingsgesprek horen en één (0,3%) respondenten wilde dit graag in een e-mail ontvangen.

Professionaliteit en social media

Verschillende stellingen over social media gebruik werden voorgelegd aan de respondenten die weer op een schaal aan konden geven in welke mate ze het hier mee eens waren (figuur 5).

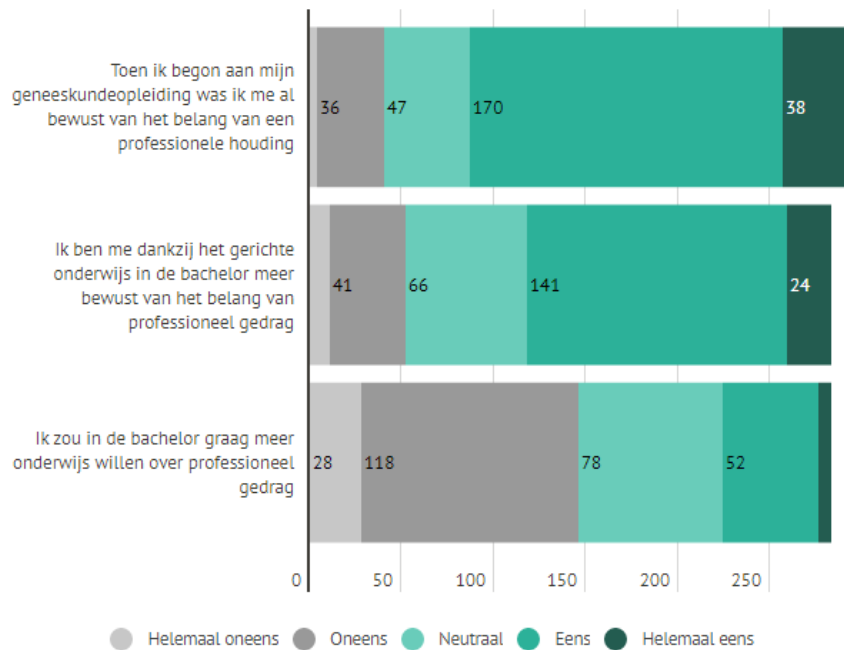

Figuur 5: Stellingen omtrent social media gebruik door geneeskundestudenten en artsen.

Een meerderheid van de respondenten vindt dat geneeskundestudenten extra na zouden moeten denken over wat ze op social media plaatsen: 185 (48,3%) respondenten waren het eens met deze stelling en 81 (21,1%) vinkten 'helemaal eens' aan. Bij artsen gold dit zelfs nog meer, resp. 196 (51,2%) en 133 (34,7%) waren het hier 'eens' en 'helemaal eens'. 246 (64,2%) respondenten denken extra na over hun social media gedrag omdat zij geneeskunde studeren, en 286 (74,7%) vindt dat zijn social media gedrag ook daadwerkelijk voldoende professionaliteit laat zien. Dit past bij de 126 (32,9%) van de respondenten die vervolgens ook aangeven dat zij andere geneeskundestudenten om zich heen zich onprofessioneel zien gedragen op social media. Een minderheid van de respondenten vindt dat de opleiding zich met het social media gedrag van zijn studenten zou moeten bemoeien, resp. 129 (33,7%) en 27 (7,0%) respondenten waren het hiermee 'eens' en 'helemaal eens'.

Onderwijsvormen m.b.t. professioneel gedrag

Bachelor- en masterstudenten werden enkele stellingen voorgelegd over het onderwijs wat zij genoten hebben m.b.t. professioneel gedrag.

Figuur 6: Stellingen voor bachelorstudenten over onderwijs m.b.t. professioneel gedrag

In figuur 6 zijn de uitkomsten van vragen aan bachelorstudenten weergegeven.

Van de 295 antwoorden meldden 208 (70,5%) respondenten dat zij zich aan het begin van hun studie al bewust waren van het belang van een professionele houding.

Het gerichte onderwijs tijdens de bachelor heeft aan bewustwording bijgedragen:

Van 283 respondenten waren 165 (58,3%) het hiermee 'eens' of 'helemaal eens'.

Slechts 59 (20,8%) van de 283 respondenten wil meer onderwijs over professioneel gedrag.

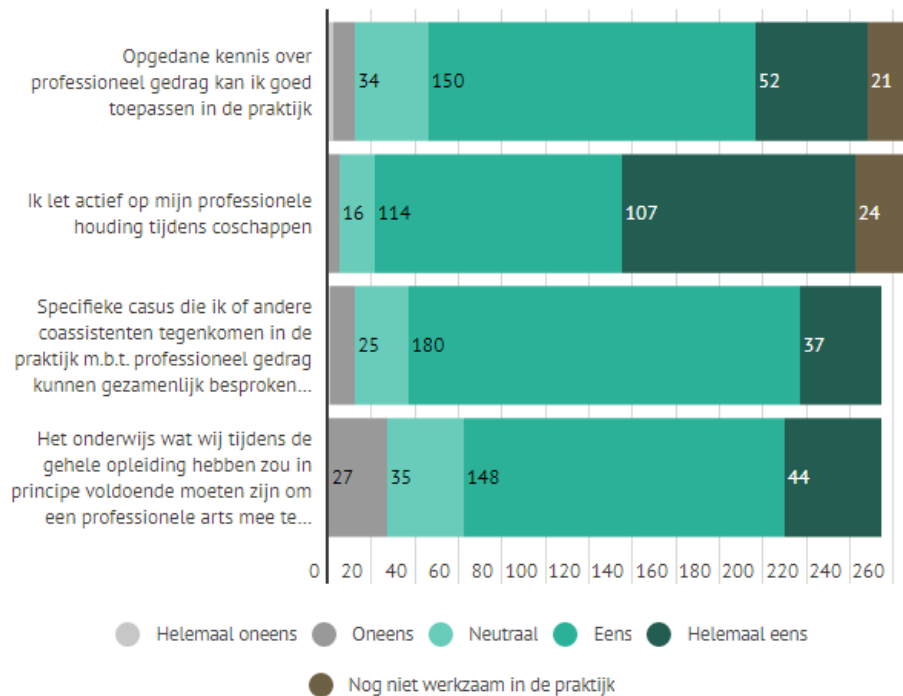
In de master moeten studenten deze opgedane lessen vervolgens meenemen naar de praktijk (figuur 7).

De stelling 'Opgedane kennis over professioneel gedrag kan ik goed toepassen in de praktijk' werd door 248 respondenten beantwoord, en 202 (81,5%) antwoordde bevestigend.

221 van de 242 (91,3%) respondenten die al werkzaam zijn in de praktijk geven aan actief op de professionele houding te letten tijdens de coschappen.

Er is ook aandacht voor professioneel gedrag: casus over professionaliteit die coassistenten tegenkomen kunnen volgens 217 (85,4%) van de 254 respondenten besproken worden.

Ook zeggen 192 (75,6%) van de 254 respondenten dat het genoten onderwijs voldoende zou moeten zijn om een professionele arts te worden.

Figuur 7: Stellingen voor masterstudenten over onderwijs m.b.t. professioneel gedrag

Mentoraat en longitudinale begeleiding

Tijdens de studie en de coschappen krijgen geneeskundestudenten vaak een mentor / vertrouwenspersoon en wordt hun professionele ontwikkeling gemonitord. Ook kunnen ze hierin vaak begeleiding krijgen.

De stellingen en resultaten zijn beschreven in figuur 8.

Een minderheid van 162 respondenten (42,4%) vindt dat zijn professionaliteit goed gemonitord wordt tijdens de opleiding. 237 (62,0%) vd repondenten krijgen ruimte en tijd voor reflectie op hun professionele houding en 216 (56,5%) moeten ook echt leerdoelen opstellen m.b.t. hun professionele gedrag. 184 (48,5%) respondenten bespreken deze leerdoelen met hun mentor.

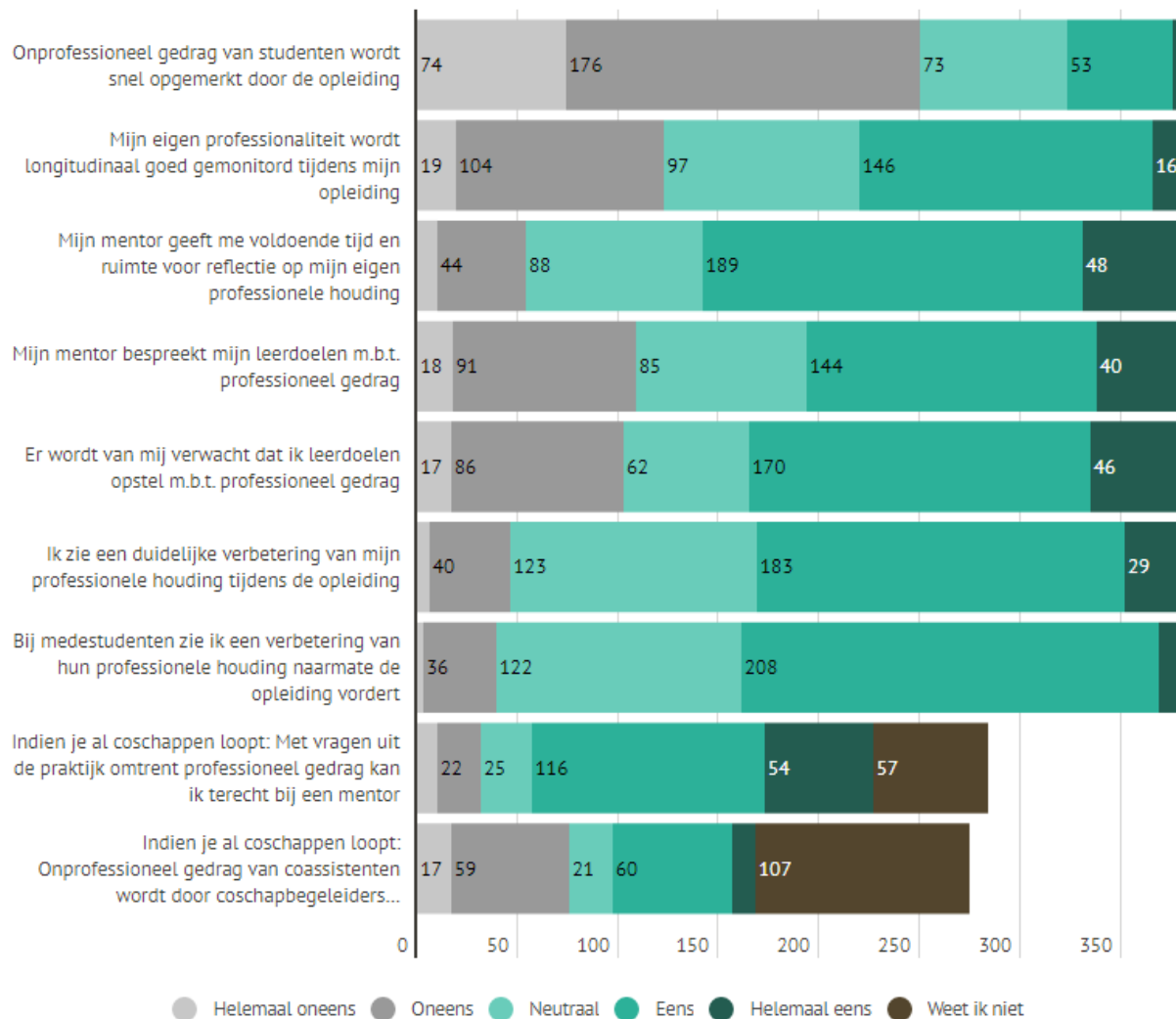
Van de 382 respondenten gaven 212 (55,5%) aan dat ze ook echt een verbetering van hun professionele houding zagen tijdens de opleiding. Bij medestudenten merkten 221 respondenten (57,8%) een verbetering van hun professionele gedrag.

Ook werd gevraagd aan respondenten wat de opleiding van professioneel gedrag meekrijgt.

Slechts 59 (15,4%) vond dat onprofessioneel gedrag van studenten snel werd opgemerkt. Neutraal waren hierin 73 (19,1%) respondenten, en 250 (65,4%) waren het ermee oneens of sterk oneens.

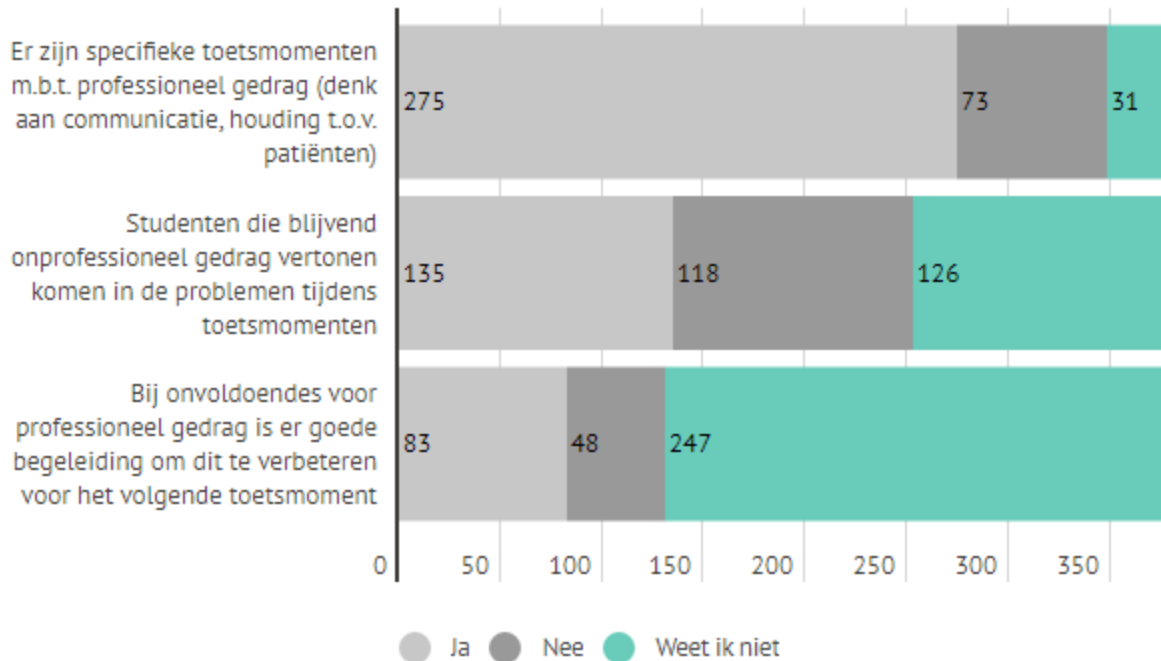
Van de studenten die al coschappen liepen vertelden 170 (59,9%) van de 284 respondenten dat ze met vragen uit de praktijk omtrent professioneel gedrag terecht kunnen bij een mentor. 57 (20,1%) respondenten wisten dit niet.

Wordt onprofessioneel gedrag in de coschappen door begeleiders teruggekoppeld naar de opleiding? 107 (38,9%) van de 275 respondenten wisten dit niet. 71 (25,8%) respondenten meldden dat dit wel het geval was.

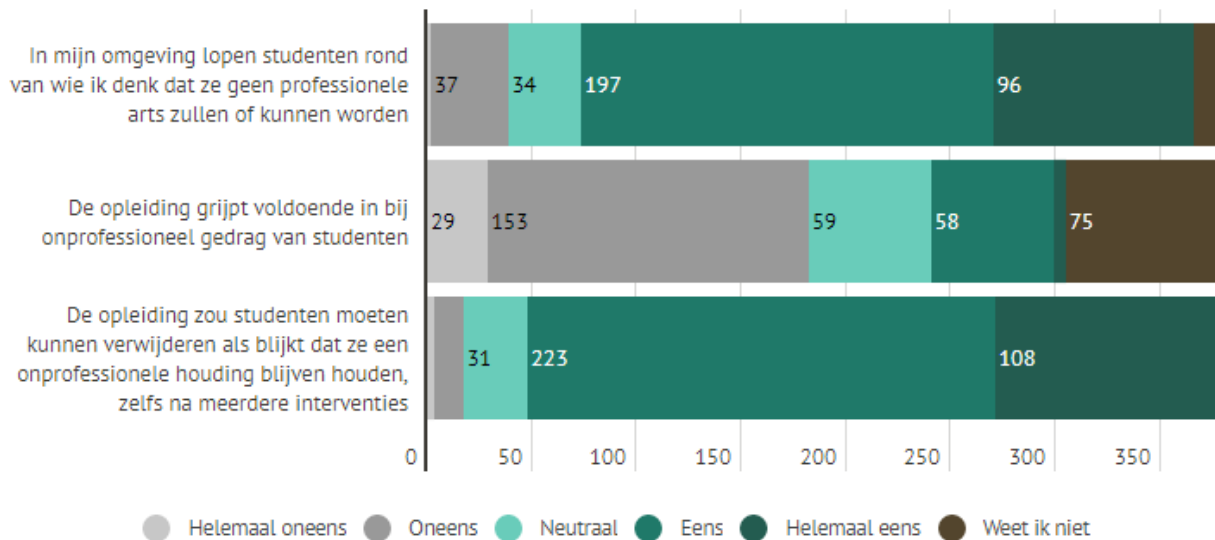
Figuur 8: Stellingen over mentoraat en longitudinale begeleiding m.b.t. professioneel gedrag

Verschillende stellingen werden respondenten ook voorgelegd over toetsing van professioneel gedrag (figuur 9). 275 (72,5%) van de 379 respondenten gaven aan dat er specifieke toetsmomenten zijn voor professioneel gedrag. 135 (35,6%) respondenten dachten dat onprofessioneel gedrag ook echt opgemerkt werd tijdens zulke toetsmomenten, 118 (31,1%) dachten van niet. 83 (21,9%) respondenten beamen dat er bij onvoldoendes op deze toetsen wel goede begeleiding is om dit te verbeteren voor het volgende toetsmoment. 247 (65,1%) respondenten wisten dit niet.

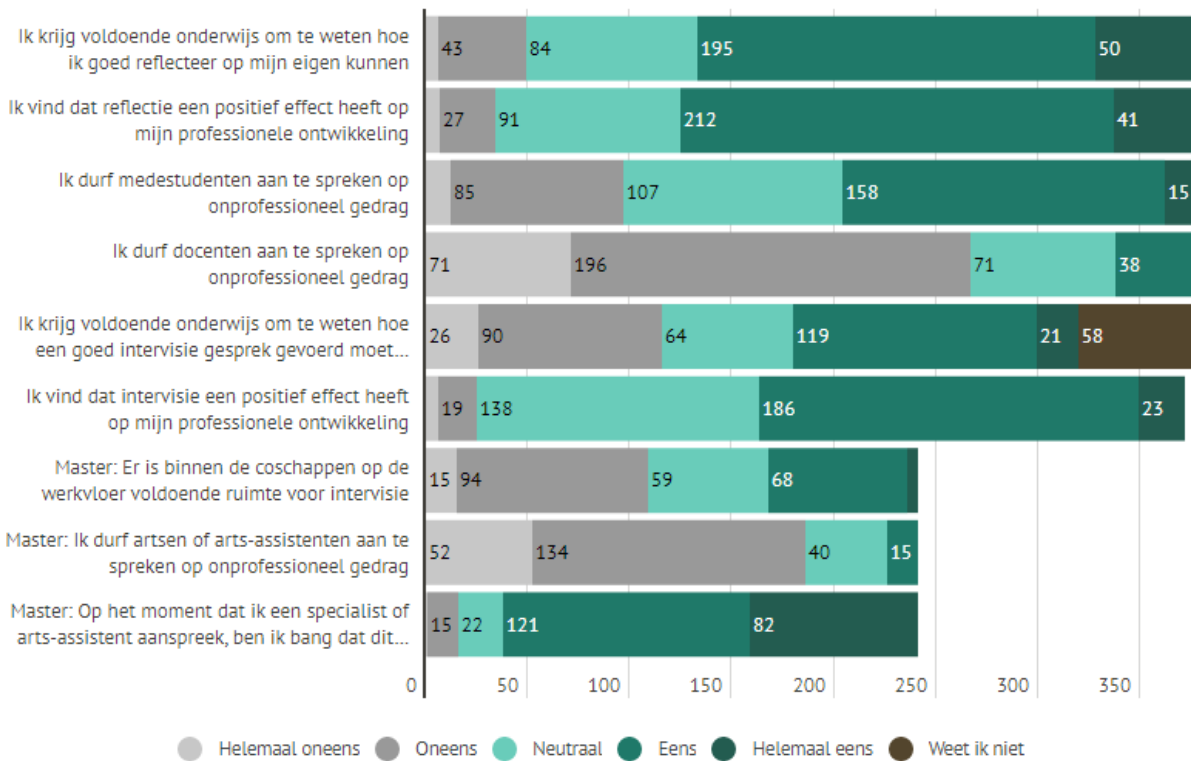
Figuur 9: Stellingen m.b.t. beoordelingen van professioneel gedrag binnen de opleiding

Maatregelen van de opleiding

Respondenten werden verschillende stellingen voorgelegd over ingrijpen bij onprofessioneel gedrag (figuur 10). Van de 380 respondenten vonden 293 (77,1%) dat er in hun omgeving studenten rondlopen die geen professionele arts zullen of kunnen worden. Slechts 64 (16,8%) vond dat de opleiding voldoende ingrijpt bij onprofessioneel gedrag van studenten, en 331 (87,1%) respondenten vinden dat de opleiding studenten moet verwijderen bij aanhoudend onprofessioneel gedrag.

Intervisie & Reflectie

Figuur 11: Stellingen aan respondenten voorgelegd m.b.t. intervisie en reflectie

Tijdens de opleiding leren studenten reflecteren op eigen kunnen en gedrag en leren ze in intervisies problemen en werkzaamheden te bespreken. 245 (64,5%) van de 380 respondenten gaf aan voldoende onderwijs te krijgen om goed te kunnen reflecteren op het eigen kunnen, en 253 (66,6%) gaven aan dat deze reflectie een positief effect heeft op hun professionele ontwikkeling.

Intervisie blijft lastig, slechts 140 (36,8%) respondenten vinden dat ze voldoende handvatten krijgen om te weten hoe ze een goed intervisie gesprek moeten voeren. Wel heeft dit bij 213 (56,1%) respondenten vervolgens een positief effect op hun professionele ontwikkeling.

In de praktijk geven 173 (45,5%) respondenten aan dat ze een medestudent aan durven te spreken op professioneel gedrag, terwijl slechts 40 (10,5%) respondenten een docent aan durven spreken.

Van de 241 respondenten in de master durven er 15 (6,2%) artsen of arts-assistenten aan te spreken op onprofessioneel gedrag. 203 (84,2%) is bang dat een arts hierop aanspreken hun uiteindelijke beoordeling beïnvloedt.